

"יישיבישע בלאט" - "הדף היומי" מבחר "שאלות ותשובות" ל"עיון והעמקה" בדברי הגמרא

דף ל.

השאלות

1. **באנשים ולא בנשים**, וקשה הא איכא עדויות דגם אשה נאמנת כמו עדות אשה וסוטה?
 2. **מנהני מילי**, ופרש"י "דאשה פסולה לעדות" וקשה הא במשנה מבואר רק שאינה בכלל קרבן שבועת העדות, וזה אולי בגלל שאינה חייבת במצוות עשה שהזמ"ג כמו עדות שנוהגת רק ביום?
 3. **תודה כל**, כתבו דעות אי אפשר ע"י שליח וצריכא לבוא בעצמה לב"ד, וקשה הא שיטת ר"ת (תוס' ב"ב לט: ועוד מקומות) דעדות בכתב כשירה?
 4. **הוי דן את חברך לכף זכות**, וקשה הא איתא בכלה רבתי (פרק ט') "לעולם יהא כל אדם בעיניך כליסטים, והוי מכבדן כרבן גמליאל"?
- שבועת העדות, ביסוד החיוב לבוא ולהעיד לטובת חברו היא נלמד מהפסוק, עי' סוגיא ב"ק נו. ושם בתוס' (ד"ה פשיטא) וברשב"א, ועי' סמ"ע (ח"מ כח' ה'), ושער המשפט כח' ב', ועי' פרטי דינים במצוה זו במנחת חינוך מצוה קכ"קג.

ברמב"ם עדות ט' ב' כתב מקור לפסול נשים מעדות מדכתיב על פי שניים עדים וגו' ושניים לשון זכר, ועי"ש נו"כ למה הניח את המקור דסוגייתינו, וכן הקשו דכל התורה בלשון זכר נאמרה, עי' תומים לה' ח'.

ד"א בצדק תשפוט עמיתך, הוי דן את חברך לכף זכות, וג' מדרגות יש בזה, עי' רבינו יונה בשערי תשובה (שער ג' ריח') ובפירושו לאבות (פ"א מ"ו), ועי' חפץ חיים בפתיחה עשין (באמ"ח ג') בשינוי הלשון בין המשנה באבות לכאן.

תודה למישרי, ועי' ריטב"א כאן ובכתובות קו. שחילק בין ת"ח לקרובו של ת"ח, וכעין חילוק זה בע"ב גבי עמידה לחבר ולאשת חבר, ועי' תומים טו' ב' ובנתי"מ שם.

ע"ב

1. **דהא עדים כגמר דין דמו וכתוב בהו ועמדו שני האנשים**, וקשה דבר"ה כה: מבואר דקבלת עדות הוי כתחילת דין?
 2. **עשה דכבוד התורה עדיף**, וגשה הא ניתן למחילה, ואיתא בכתובות מ. אעשה ד"ל ו תהיה לאשה" שאינו דוחה ל"ת כיון שניתן למחילה?
- שואר דדייני, עי' רש"י ותוס' במאי איירי, ועי' מהרש"ל ומהרש"א בתוס' על דברי רש"י.
- להלכה האם עמידת עדים מעכבת, עי' רמב"ן ועוד דכשר בדיעבד, עי' רמב"ם סנהדרין כא' ה', ומרדכי תשס"א, ועי' טושי"ע ח"מ סימן י"ז ובמפרשים שם.

בחיוב העמידה לאשת חבר, עי' ראשונים כאן דהוא דרבנן, ועי' ב"ח יו"ד רמב" ובשו"ע שם ט"ז ס"ק יד'.

תודה אבל באיסורא, ובבאור תירוצם עי' תוס' ב"מ ל: ד"ה אלא, וע"ע קובץ הערות מח' י' ואילך וקה"י נו.

סגרו, פירושו עי' רש"י ומהרש"א ועי' בר"ח.

דין שידוע בחבירו שהוא גולן, עי' איילת השחר, עד שידוע בחבירו וכו' עי' מהרש"א וש"ך לד' ג.

התשובות

השתדלנו להביא את תמצית דברי המפרשים, מלבד אלו המובאים בגמ' כמו תוס', מהרש"א רש"י וכדו'

1. ברש"י ד"ה שבועת למה למעט אשה מקרא והוא עד, והקשה **המהר"ם שיף** תיפוק ליה דחיוב הקרבן נלמד מואם לא יגיד וגו' וממילא אשה שאינה בחיוב הגדה נתמעטה, ותירץ **בנודע ביהודה** (מהדו"ת חו"מ ח' בהגה"ה) דבא למעט האופן האמור שבאיש כה"ג יתחייב, אבל באשה אף שכשירה לעדות זו ובכלל יגיד היא שם עד אין עליה, ועי' **שב שמעתתא** ש"ז פ"א, **קצה"ח** פב' טו', וקה"י כה', ועי' **מנחת חינוך** (קכ"ג טז) שכתב דבקרובים שכשרים לעדות זו כן יהיה קרבן שבועה.
2. כן הקשה **החת"ס**, וי"א (**שער המשפט** כח' ב') דמכאן שיש גם לאו לכבוש עדות, ו**בדרכי דוד** תי' דעדות נוהגת בלילה, רק ב"ד אין מקבלין עדות אז, ועי' **איילת השחר** שהקשה ע"ז וביאר באופן אחר.
3. כן הקשה **ברעק"א**, ותירץ על פי דברי **התומים** (כח' טו') דכל הכשר ר"ת הוא רק כשמקבלים העדות שלא בפני בעל דין, אבל בשאר עדות צריך לבוא לב"ד אע"פ שיכול לכותבה שם, ו**בחת"ס** (שו"ת חו"מ מה') תי' דכיון שמה"ת גם דיני ממונות בעי דרישה וחקירה ודאי שהיה צריך מה"ת להיות בב"ד ורק אחר תקנת חכמים בדיני ממונות שא"צ דרישה וחקירה הותר עדות מן הכתב.
4. כן הקשה **היעב"ץ** באבות (א' ו'), וביאר דלענין להזהר לעצמו כל זמן שאין מכיר טבעו יש לו לנהוג כמבואר בכלה רבתי, אבל לדונו ביחס למעשיו יש לו לדון לכף זכות, וכו"כ **החרדים** תשובה ה' לג'.

ע"ב

1. כן הקשה **בטורי אבן** שם, ותי' דכל זה ביחס לעדים הוי גמר דין אבל ביחס לבע"ד הוי תחילת דין, אלא שהקשו ע"ז **מתוס' בסנהדרין** יט. שכתבו מכאן שגם הבע"ד צריכין לעמוד בשעת קבלת עדות, והלא לגביהם אינו אלא תחילת דין, ועי' **חת"ס**, ובר"ן שם חולק על תוס' וס"ל דא"צ לעמוד.
2. עי' **רש"י** שכן הקשה, ותירץ דעשה חשוב דוחה בכל אופן וכו"כ **במנחת חינוך** רלד' ב', ו**בטורי אבן** (מגילה כח.) מחלק בין כבוד ת"ח שניתן למחילה לבין בזיונו שלא ניתן למחול, ופה היה גורם לבזיונו, ו**במהר"ם שיף** מחלק דבעשה של "לא תהיה לאשה" כשמוחלת ליכא עשה, אבל כאן גם שמוחל על כבודו הוא בשביל שכבודו שלו ולא משום שנחשב מצוה קלה יותר.

לע"נ הרב חיים בן ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשע"ח

להנצחות והארות 0527652935, או 7652935@gmail.com לקבלת הדף במייל שלח

בקשה לכתובת זו, והדף יישלח אליך בל"ג מידי יום.

חדש! נפתח קו טלפון בו ניתן לשמוע את השאלות והתשובות מידי יום.

מספר הקו - 0795255901